

Aan: De leden van de gemeenteraad van Amsterdam
Datum: 24 oktober 2022
Portefeuille(s): Financiën
Portefeuillehouder(s): Hester van Buren
Behandeld door: Karla Buiskool Toxopeus, k.toxopeus@amsterdam.nl
Onderwerp: Stand van zaken bestuursopdracht Inzicht in beleid, geld en keuzes

Geachte leden van de gemeenteraad,

Met deze brief informeert het college u over de stand van zaken van de bestuursopdracht Inzicht in beleid, geld en keuzes. Bij de coalitieonderhandelingen is besloten alle begrotingsprogramma's in het geheel door te lichten en op basis van de uitkomsten tot additionele besparingen en meer investeringsruimte te komen voor de Voorjaarsnota 2023.

Deze opgave is fors, en vraagt om fundamentele keuzes. Daarom zal ook creatief en buiten de gebaande paden gedacht moeten worden. Het college wil deze opgave benutten voor een fundamentele herbezinning op de besteding van onze middelen, en niet als een 'reguliere' bezuinigingsoperatie, waarin vooral het schrappen van specifieke uitgaven of het opleggen van generieke taakstellingen de oplossing moet bieden. Om met een open blik na te denken over het totaal van onze uitgaven, en hoe dat het meeste oplevert voor de Amsterdammer. Het college heeft de overtuiging dat we daarmee tot betere besteding van de gemeentelijke middelen kunnen komen.

Hiervoor is toegankelijke, vergelijkbare en objectieve informatie nodig over alle uitgaven en inkomsten, aangevuld met zoveel mogelijk kwantitatieve en kwalitatieve informatie over de doelmatigheid en doeltreffendheid van onze uitgaven. Maar bovenal vraagt het om een manier om de huidige uitgaven opnieuw, met een open blik, integraal te beoordelen in het licht van de prioriteiten van het college als geheel.

Dit kan niet in één keer, en niet alles kan tegelijk. Het college heeft wel de ambitie om bij de Voorjaarsnota hiervoor de grootste keuzes en hoofdrichtingen te presenteren.

Deze bestuursopdracht omvat de volgende opgaven:

Vanaf 2026 heeft Amsterdam een tekort in de begroting van € 90 miljoen structureel, doordat gemeenten vanaf 2026 fors minder geld ontvangen van het Rijk. Als het Rijk de verlaging daadwerkelijk doorzet, zullen bovenop de ombuigingen uit het coalitieakkoord nog scherpere keuzes gemaakt moeten worden. De bestuursopdracht moet ervoor zorgen dat we in staat zijn om tijdig onze uitgaven bij te sturen.

Op dit moment is er te weinig ruimte in de begroting om het investeringsprogramma na 2026 te continueren op het gemiddelde niveau van de periode 2022 tot en met 2025. Als onderdeel van de bestuursopdracht zullen voorstellen worden ontwikkeld om voor dit, maar ook voor komende

colleges een passend investeringsprogramma mogelijk te maken. Doel van de bestuursopdracht is daarnaast het inzicht in en de sturingsmogelijkheden op het investeringsportfolio verder te vergroten, en kaderstellende uitspraken te doen over schuldontwikkeling. Met de schuldquote wordt de schuld uitgedrukt als percentage van het begrotingstotaal, één van de signaalwaarden die de toezichthouder hanteert voor beoordeling van onze financiële positie. Een kaderstellende uitspraak over de hoogte hiervan moet enerzijds de schuld beheersbaar houden, maar ook ruimte bieden voor de noodzakelijke investeringen.

Het college heeft tevens de behoefte om meer inzicht te krijgen in de doelmatigheid en doeltreffendheid van het beleid, en dit periodiek te evalueren. De bestuursopdracht moet hiervoor de basis leggen.

De opdracht is op basis van deze opgaven als volgt gespecificeerd:

- Inzicht bieden in waaraan het geld wordt besteed en doelmatigheid en doeltreffendheid van het huidige beleid. Het gaat hierbij nadrukkelijk om de volledige begroting en niet alleen om de coalitieprioriteiten.
- In beeld brengen welke (samenhangende) beleids-, investerings- en uitvoeringskeuzes kunnen worden gemaakt om de doelmatigheid en doeltreffendheid van het beleid te vergroten en begrotings- en investeringsruimte te creëren.
- Een fundament leggen om te komen tot een betere onderbouwing van het beleid vooraf, monitoring, bijsturing, tussentijdse evaluatie en een goede evaluatie achteraf.

Deze scope omvat meerdere grote vraagstukken. Het vraagt zowel om inzicht in de effectiviteit en beïnvloedbaarheid van de huidige uitgaven als borging daarvan in de processen. En inzicht in de doeltreffendheid over de volle breedte van begroting duurt eerder jaren dan maanden.

De deadline van de Voorjaarsnota geeft een te korte tijd om dit volledig uit te voeren. Daarom is fasen belangrijk. Daarbij is ervoor gekozen eerst de focus te leggen op het verkrijgen van een vergelijkbaar totaaloverzicht van de gehele gemeentebegroting.

Eerste stap: een vergelijkbaar overzicht van de totale begroting

Ten behoeve van de coalitieonderhandelingen is al een aantal overzichten gemaakt, die echter nog niet tot het gewenste inzicht hebben geleid. In deze producten ontbreekt het totaaloverzicht en de onderlinge vergelijkbaarheid van verschillende begrotingsonderdelen. De producten gaven daarnaast een overzicht van bezuinigingsopties, maar boden minder analyse en duiding van de gemeentelijke uitgaven en inkomsten als totaal.

Het college laat daarom de komende twee maanden een eerste uniform totaaloverzicht van de gemeentelijke begroting opstellen. De hoofdvraag voor deze eerste opdracht is: Wat doen we, waarom doen we dat, en wat levert het op? Het doel is om een compleet overzicht van uitgaven en inkomsten van de gemeente Amsterdam op een eenduidige, overzichtelijke en inzichtelijke manier te presenteren.

Dit overzicht en inzicht vergroot het inzicht, zonder dat voorgesorteerd wordt op een keuzerichting of een bepaalde manier van beoordelen van uitgaven. Op basis hiervan wil het

college komen tot specifieke denkrichtingen en opties. De opdrachtnemer wordt dan ook gevraagd om op basis van de opbrengst aanbevelingen te doen voor het vervolg, zowel voor de inhoudelijke vervolgstappen als de aanpak.

In het onderzoek wordt gevraagd om een overzicht van alle gemeentelijke inkomsten en uitgaven, inclusief:

- de uitgaven die voor investeringen gedaan zullen worden
- uitgaven die de gemeente nog niet doet maar waar de gemeente zich al aan gecommitteerd heeft, zoals bijvoorbeeld voor (vervangings)investeringen in de openbare ruimte.
- de reserves

Eerdere uitvragen in de gemeentelijke organisatie zijn intern uitgevoerd. Om de creativiteit, ervaring en onafhankelijkheid van 'vreemde blikken' te benutten, laten we deze opdracht extern uitvoeren.

Vervolgstappen

De opbrengsten van deze opdracht stap worden gebruikt voor een nieuwe, meer gerichte bestuurlijke opdracht, die gebruikt wordt voor de voorbereiding van de besluitvorming bij de Voorjaarsnota 2023.

De bestuursopdracht heeft naast de keuzes die gemaakt moeten worden bij de Voorjaarsnota 2023 ook tot doel een fundament leggen om te komen tot een betere onderbouwing van het beleid vooraf, monitoring, bijsturing, tussentijdse evaluatie en een goede evaluatie achteraf. Dit gedeelte van de opdracht wordt later gestart, zodat inzichten uit het eerste deel van het traject benut kunnen worden. Ook de doelenboom is pas eind dit jaar compleet, en kan dan beter worden meegenomen. Dit geeft tevens de ruimte om de aandacht nu te richten op zoveel mogelijk bruikbare informatie voor besluitvorming bij de Voorjaarsnota 2023.

Het college informeert u rond de jaarwisseling opnieuw over de stand van zaken. Naar verwachting is dan de informatie uit de eerste stap beschikbaar en kan het college u tevens informeren over de gekozen richting voor de uitwerking van het vervolg voor de Voorjaarsnota.

Met vriendelijke groet,

Namens het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Amsterdam,

Hester van Buren
Wethouder Financiën

